

Т.А. КОВБАСА

(Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна)

Забезпечення релевантності облікової інформації на підприємствах лісового господарства

Досягнення цілей виробничої діяльності підприємств лісового господарства передбачає виконання управлінських дій, для оцінки доцільності яких суб'єкту управління необхідна релевантна облікова інформація. Стаття присвячена обґрунтуванню необхідності підвищення релевантності облікової інформації як продукту системи бухгалтерського обліку підприємств лісового господарства. Здійснено аналіз наукових підходів до визначення змістовного наповнення поняття «релевантність облікової інформації». Розкрито основні вимоги до інформації в системі управлінсько-аналітичного середовища. Виявлено, що під релевантністю облікової інформації підприємств лісового господарства слід розуміти адекватність і спроможність даних відповідати вимогам менеджменту при прийнятті управлінських та інвестиційних рішень з метою досягнення окреслених виробничих цілей. Систематизовано інформаційні джерела, що забезпечують підвищення рівня релевантності облікової інформації як продукту системи бухгалтерського обліку підприємств лісового господарства.

Ключові слова: підприємства лісового господарства, релевантність, облікова інформація, обліково-аналітична система, інформаційні джерела.

Т.А. КОВБАСА

(Національний університет біоресурсів і природопольовання України, г. Киев, Украина)

Обеспечение релевантности учетной информации на предприятиях лесного хозяйства

Достижение целей производственной деятельности предприятий лесного хозяйства предусматривает выполнение управленческих действий, для оценки целесообразности которых, субъекту управления необходима релевантная учетная информация. Статья посвящена обоснованию необходимости повышения релевантности учетной информации как продукта системы бухгалтерского учета предприятий лесного хозяйства. Осуществлен анализ научных подходов к определению содержательного наполнения понятия «релевантность учетной информации». Раскрыты основные требования к информации в системе управленческо-аналитической среды. Выведено, что под релевантностью учетной информации предприятий лесного хозяйства следует понимать адекватность и способность данных соответствовать требованиям менеджмента при принятии управленческих и инвестиционных решений с целью достижения определенных производственных целей. Систематизированы информационные источники, обеспечивающие повышение уровня релевантности учетной информации как продукта системы бухгалтерского учета предприятий лесного хозяйства.

Ключевые слова: предприятия лесного хозяйства, релевантность, учетная информация, учетно-аналитическая система, информационные источники.

T.A. KOVBASA

(National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine)

Ensuring the Relevance of Accounting Information in Forestry Enterprises

Achieving production activity aims of forestry enterprises involves performing management actions, to assess the feasibility of which the subject of management will need relevant accounting information. The paper is devoted to the substantiation of the need to improve the relevance of accounting information as a product of bookkeeping system of forestry enterprises. The analysis of scientific approaches is conducted to determine substantive content of a term

“relevance of accounting information”. The main requirements of information are revealed in management and analytical environment system. It is revealed that relevance of accounting information of forestry enterprises should be understood as adequacy and capacity of data to meet management requirements in making management and investment decisions with the aim of achieving certain production aims. Information sources are systematized that increase the relevance level of accounting information as a product of bookkeeping system of forestry enterprises.

Keywords: *forestry enterprises, relevance, accounting information, accounting and analytical system, information sources.*

Постановка проблеми. Становлення і розвиток підприємств лісового господарства значно розширили межі використання інформаційних ресурсів системи бухгалтерського обліку. З'являються нові користувачі облікової інформації, і як результат – нові об'єкти та завдання. Одним з головних чинників, що впливає на ефективність управління підприємством, є забезпечення дієвої обліково-аналітичної системи, яка за допомогою релевантної інформації контролює, відслідковує, характеризує ефективність діяльності господарства з метою прийняття управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти бухгалтерського обліку і аналізу лісгосподарської діяльності є об'єктом окремих досліджень таких науковців як М.І. Бондар, Ф.Ф. Бугинець, Н.С. Дворяшина, С.І. Дорогунцов, П.Ф. Жолкевський, В.Н. Герасимович, А.А. Голуб, Л.І. Максимів, Л.Г. Мельник, П.В. Кравець, О.В. Максимець, С.В. Розвод, І.М. Синякевич, В.К. Савчук, Г.Г. Кірейцев, Є.В. Мішеніна, В.Т. Польовська, М.С. Пушкар, У.Р. Сухорська, Р.Х. Іванова, Ю.Ю. Туниця, І.Є. Ярова. Незважаючи на значний внесок згаданих вчених у розвиток фундаментальних і прикладних засад формування облікової інформації, теоретико-методичні аспекти забезпечення релевантності облікових даних залишаються актуальним об'єктом наукових досліджень. Це пов'язано з необхідністю подальшого оновлення методики обліку лісгосподарської діяльності задля посилення конкурентоспроможності підприємств лісового господарства.

Метою статті є обґрунтування необхідності вдосконалення інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку підприємств лісової галузі шляхом підвищення релевантності облікової інформації.

Виклад основного матеріалу. В Україні формується комплекс інституційних, організаційних та управлінських засад для сталого розвитку лісової галузі, діяльність якої одночасно спрямована на використання природних ресурсів, покращення якості життя, збереження довкілля та формування виробничо-економічного комплексу, субгалузі якого використовують основну сировину – дерево – і часто створюють хоч і різну, проте взаємозамінну продукцію. Виробничо-економічна система обумовлена функціонуванням технологічного ланцюга: лісовирощування – лісозаготівля – переробка – випуск кінцевої продукції, центральним елементом якого є ресурси деревного походження, що служать основою економічної системи ведення

господарства, а обсяги їх використання встановлюються такі, що забезпечують безперервність виконання лісами еколого-економічних функцій.

Досягнення цілей організаційно-виробничої діяльності підприємств лісового господарства здійснюється із застосуванням управлінських дій, котрі якісно розробляються на основі релевантної облікової інформації та послідовно реалізуються в рамках даної організації. Для прискорення процесу збору та обробки інформації застосування сучасної інформаційної системи сприятиме не тільки вдосконаленню облікового забезпечення, але й суттєвому покращенню його організації. Причини, що спонукають лісові підприємства оновлювати інформаційні системи у сфері бухгалтерського обліку обумовлені прагненням підвищити ефективність управління діяльністю за рахунок прийняття оптимальних та раціональних управлінських рішень. При цьому визначення інформаційних потреб користувачів є складним завданням, що призводить як до об'єктивної неможливості досягнення абсолютної достовірності та повноти інформаційного забезпечення всіх користувачів, так і до неминучого накопичення даних, які не використовуватимуться під час прийняття рішень. Тому виникає необхідність чіткого визначення інформаційного забезпечення, що одночасно: необхідне для управління; вимагається зовнішніми користувачами та генерується інформаційною системою. Таким чином, інформаційну систему доцільно розглядати як одну із складових формувань бухгалтерського обліку [1, 2, 8] метою якої є надання релевантної бухгалтерської інформації. Виходячи з необхідності орієнтації на інформаційні потреби управління під час прийняття рішень система обліку має орієнтуватися на зниження рівня невизначеності та ризику.

Облікова інформація формується у процесі реалізації бухгалтерського обліку, який, згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», являє собою процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [9]. В даному Законі також наведене визначення поняття «внутрішньогосподарський (управлінський) облік», під яким розуміють систему обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [9]. Отже, система обліку повинна бути побудована таким чином, щоб забезпечувати інформаційні потреби її користувачів.

Бухгалтерський облік

Облікова інформація проходить певні етапи перетворення: формується на основі первинних документів, групується у проміжних документах (регістрах) та узагальнюється у звітності. погоджуємось з думкою М.С.Пушкар, що оброблена інформація набуває властивості товару. З цієї точки зору облік є засобом виробництва товару особливого роду – інформації, яка має вартість, собівартість, ціну та інші категорії товарного виробництва [12, с. 59]. Отже, така інформація повинна відповідати, окрім якісних характеристик (дохідливість, зрозумілість, доречність, достовірність), ще й таким характеристикам як «економічність». Важливою особливістю облікової інформації є те, що вона, значною мірою, залежить від суб'єкта, який її формує. Не завжди керівник та аналітик знають той рівень деталізації облікової інформації, яку може представити бухгалтер, особливо це стосується структури собівартості, витрат соціального характеру та ефекту від їх понесення. Інформація, яка формується в системі обліку, має складну ієрархічну структуру. Це зумовило виділення багатьох її видів, кожен з яких по-своєму важливий для системи управління. Значний перелік критеріїв структуризації інформації поданий М.С.Пушкар [11 с. 268-270], М.Г.Чумаченком [11 с. 268-270], В.Я.Фаріон [15, с. 100]. Узагальнюючи погляди науковців, облікову інформацію доречно поділяти за такими критеріями: стадія утворення, здатність змінюватися, інтервал часу між надходженням, місце виникнення, об'єктивність відображення, повнота, види господарських процесів. Для прийняття управлінських рішень необхідно вміти розділяти інформацію на релевантну та нерелевантну. Релевантною інформацією називають будь-яку

можливість, що дозволяє зменшити існуючу невизначеність [10, с. 132.]. Релевантною буде та інформація, яка є різною для різних альтернативних рішень, тобто вона буде пов'язана з конкретним рішенням. Несвоєчасна інформація не може бути релевантною, оскільки втрачає здатність впливати на прийняття рішень. Процес моделювання управлінських рішень полягає в порівнянні двох або більше можливих варіантів, для вибору кращого. Наприклад, порівнюють витрати і доходи та визначають прибуток (або збиток), що і забезпечує прийняття того або іншого варіанта рішення. Для аналізу альтернативних варіантів рішення доцільно брати лише релевантні доходи і витрати, що є кількісно-вартісним елементом релевантності. Після отримання інформації, її аналізу та відповідної обробки приймається рішення суб'єктом управління. Роль бухгалтера в процесі підготовки рішення полягає у своєчасному забезпеченні повної, своєчасної та неупередженої інформації.

Вивченню питань релевантності облікової інформації та її впливу на прийняття управлінських рішень присвячені праці українських вчених (табл. 1). Незважаючи на різноманітність визначень релевантності облікової інформації, можна виокремити спільні риси, притаманні більшості понять: практична цінність інформації для прийняття ґрунтовних управлінських рішень і забезпечення бажаного результату в майбутньому. Отже, під релевантністю облікової інформації підприємств лісового господарства слід розуміти адекватність і спроможність даних відповідати вимогам менеджменту при прийнятті управлінських та інвестиційних рішень з метою досягнення окреслених виробничих цілей.

Таблиця 1

Визначення сутності терміну «релевантність облікової інформації»

Автор	Визначення «релевантність облікової інформації»
1	2
В.М. Добровольський, Л.В. Гнилицька, Р.С. Коршикова	Облікові дані, які мають різне значення для різних альтернатив; безпосередньо пов'язані з конкретною альтернативою; стосуються певного майбутнього рішення; можуть вплинути на рішення, враховуються, являють собою майбутні грошові потоки, відмінні для різних альтернативних рішень; обмежені альтернативними рішеннями [3]
В.М. Проценко	Релевантною інформацією називають будь-яку можливість, що дозволяє зменшити існуючу невизначеність. Ступінь релевантності відображає можливість ефективного її використання [10]
А.Г. Загородний, Г.О. Партин, А.І. Ясінська	Інформація, що має різне значення, для різних альтернатив і може вплинути на прийняття рішення і стосується певного майбутнього рішення, тобто витрат за таким рішенням, яких можна уникнути при виборі однієї з альтернатив [4]
О.В. Матвієнко, М.Н. Цивін	Релевантність інформації – характеристика ступеня відповідності облікового документа запиту користувача; знайденого в результаті інформаційного пошуку. розрізняють змістову і формальну релевантність [16]
Т.М. Слесар	Інформація, якій притаманна не лише оцінка ступеня відповідності, а й ступеня практичного застосування результату, а також ступеня соціального застосування варіанта вирішення задачі. Відображена в межах певних місяців облікова інформація дозволяє провести поглиблений аналіз і прийняти обґрунтовані управлінські рішення для досягнення запланованих результатів [14]

1	2
В.Я. Фаріон	Під релевантністю облікової інформації слід зрозуміти певну бажану характеристику інформації, що може впливати на рішення користувачів, тобто визначати управлінські та інвестиційні рішення. Релевантність передбачає, що інформація повинна мати прямий стосунок або вигідне застосування в діях, для яких вона призначалася. Облікову інформацію поділяють за: часом формування, стабільністю, способом вираження, економічним змістом, характером обробки, складом і способом узагальнення, місцем виникнення, стадіями утворення, часовим періодом виникнення, способом створення, метою створення, взаємозв'язками і послідовністю формування [15]

Джерело: розроблено автором на основі [3, 4, 13-16].

На сьогоднішній день відсутні чіткі системно сформовані вимоги до структури та змісту облікової інформації. Таку ситуацію М.І. Бондар пояснює багатогранністю наукових, методологічних, організаційних та практичних досліджень у сфері

економіки, що не скоординовані на вирішення спільного результату [1]. Проаналізуємо основні вимоги до інформації в системі управлінсько-аналітичного середовища (рис. 1).

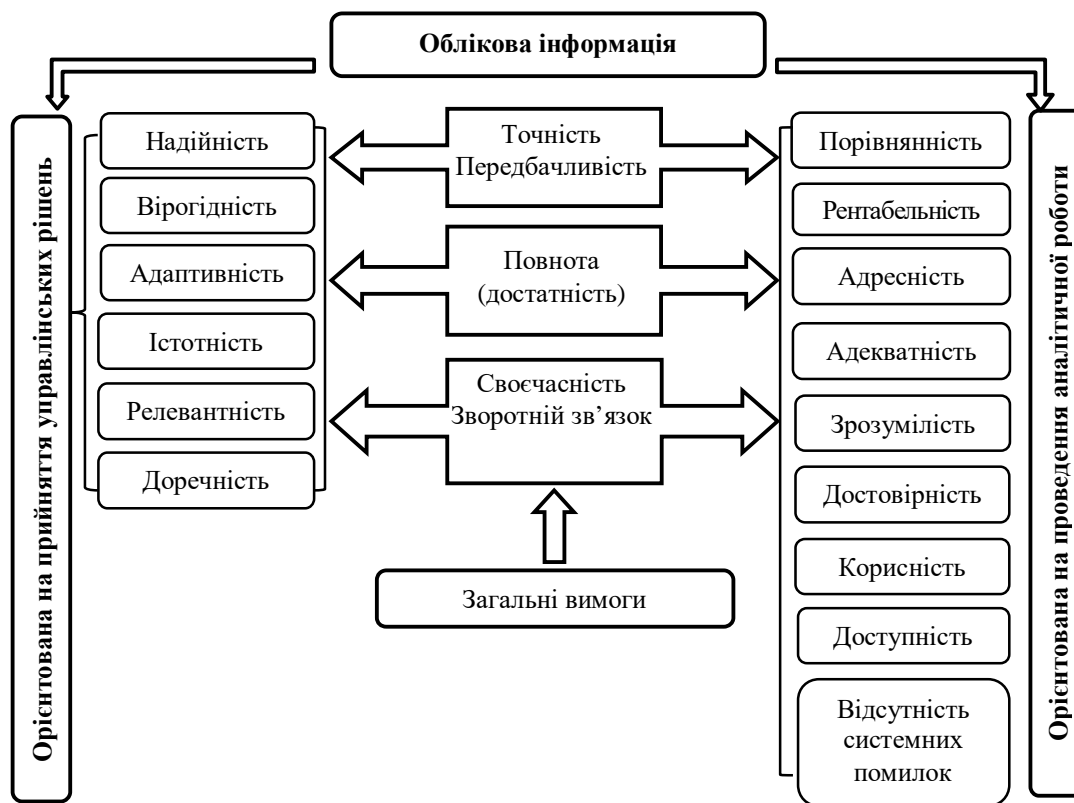

Рис. 1. Вимоги до облікової інформації в управлінсько-аналітичній системі

Джерело: [5, с. 230]

Зазначені вимоги, визначають рівень релевантності інформації, на них покладено завдання визначати повноту, достовірність, якість інформаційного забезпечення, яке, в кінцевому підсумку, впливає на ефективність прийнятих рішень.

Інформаційні джерела, що забезпечують підвищення рівня релевантності облікової інформації підприємств лісового господарства, на нашу думку, включають такі складові: нормативно-законодавчу, обліково-фінансову, технологічно-виробничу та внутрішньогосподарського контролю (рис. 2).

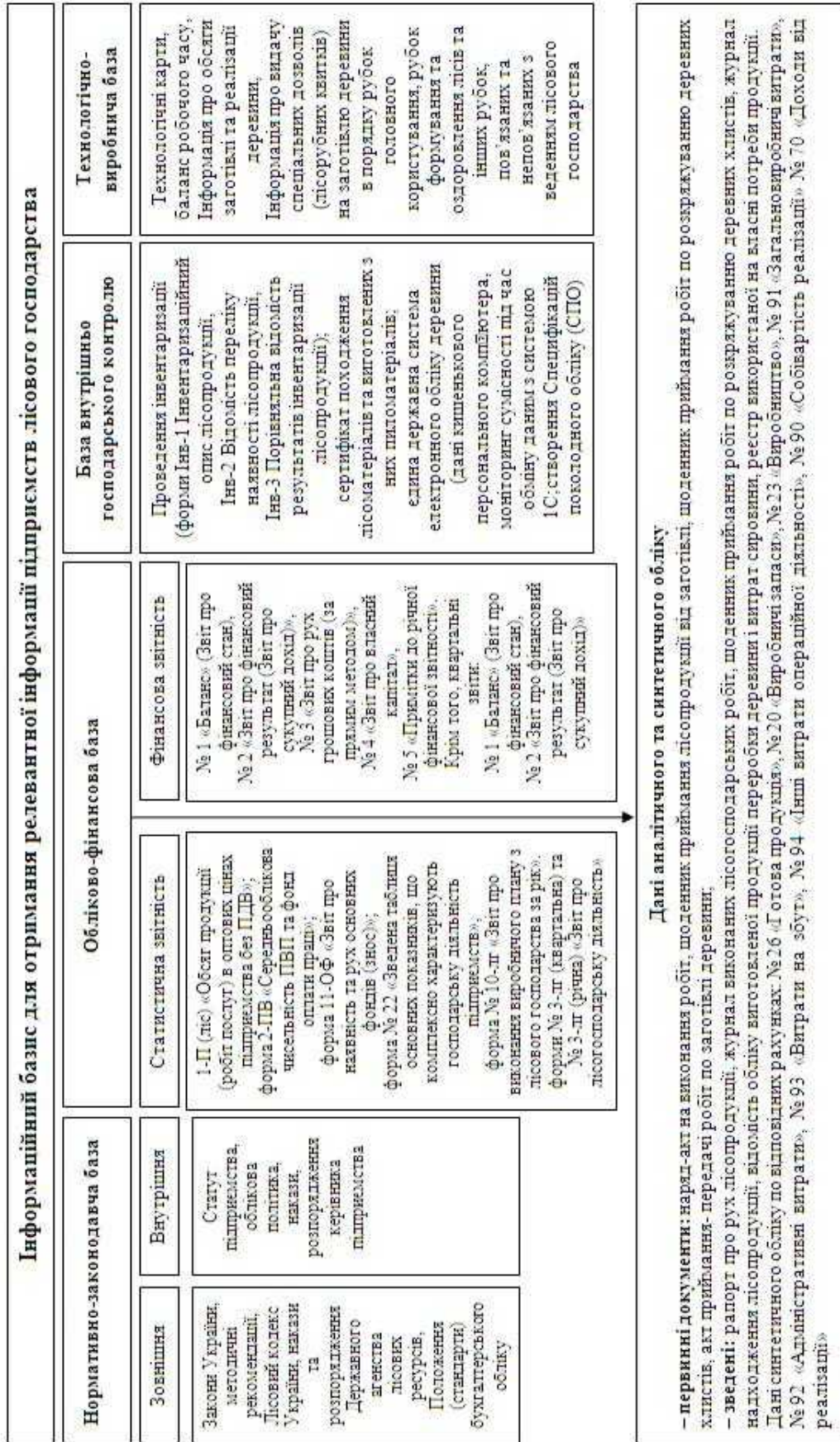

Рис. 2. Інформаційні джерела для підвищення рівня релевантності облікової інформації

Джерело: розроблено автором.

Висновки. Важливою передумовою успішного функціонування підприємства є раціонально організована система обліку й аналізу. У цьому сенсі важливо, щоб практика опиралась на науково-обґрунтовану концепцію обліку, основними елементами якої є якісні характеристики, які роблять облікову інформацію корисною.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що у системі обліку первинна інформація перетворюється в продукт для управління, набуваючи ознаки товару. Ураховуючи наявність на підприємстві значного обсягу такої інформації, її доцільно групувати за певними критеріями (стадія утворення, здатність змінюватися, інтервал часу між надходженням, місце виникнення, об'єктивність відображення, повнота, види господарських процесів, час). При цьому важливо врахувати вплив людського чинника на процес формування інформації.

Прийняті рішення будуть оперативними та ефективними у випадках, коли буде відкинута вся нерелевантна інформація, що є важливо у процесі моделювання управлінських рішень. Під релевантністю облікової інформації підприємств лісового господарства слід розуміти адекватність і спроможність даних відповідати вимогам менеджменту для прийняття обґрунтованих управлінських та інвестиційних рішень з метою досягнення окреслених виробничих цілей. Рівень релевантності інформації визначає повноту, достовірність та якість інформаційного забезпечення, яке в кінцевому підсумку, впливає на ефективність прийнятих рішень, прийняттю відповідних управлінських рішень, забезпеченню економічно ефективного, екологічно збалансованого та соціально орієнтованого здійснення лісгосподарської діяльності.

На нашу думку, підвищення рівня релевантності облікової інформації підприємств лісового господарства забезпечується використанням декількох груп інформаційних джерел (нормативно-законодавча, обліково-фінансова, внутрішньогосподарського контролю, технологічно-виробнича), які орієнтують на дотримання норм чинного законодавства, дають загальне уявлення про лісове господарство та його діяльність, забезпечують розкриття елементів облікової політики, здійснення оцінки прозорості та достовірності даних фінансової звітності, аналіз здійснюваної заготівельно-реалізаційної діяльності підприємств лісового господарства, дотримання технологічних процесів та контролю використання товарно-матеріальних цінностей, раціонального використання наявного ресурсного забезпечення та готової лісопродукції.

4 Список використаних джерел

1. *Бондар, М. І.* Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління [Текст] / М. І. Бондар // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Львівська політехніка, 2012. – С. 58-62.

2. *Держилова, В. О.* Місце бухгалтерського обліку в інформаційній системі [Текст] / В. О. Держилова, В. А. Нехай // Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : II Міжнародна науково-практична конференція, 30 листопада 2016 р. : тези доповідей. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2016. – С. 78-79.

3. *Добровський, В. М.* Управлінський облік [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова. – К. : КНЕУ, 2003. – 235 с.

4. *Загородній, А. Г.* Аналіз релевантної інформації при прийнятті інвестиційних рішень з урахуванням впливу чинників ризику [Текст] / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, А. І. Ясінська // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Вип. 35. – С. 132-136.

5. *Кінева, Т. С.* Релевантність облікової інформації, придатної для управління відтворенням біологічних активів багаторічних насаджень [Текст] / Т. С. Кінева, О. В. Глушко // Економіка та управління підприємствами Проблеми економіки. – 2014. – № 3. – С. 227-223.

6. *Кірейцев, Г. Г.* Обліково-аналітична система сільськогосподарського підприємства в умовах антикризового управління [Текст] / Г. Г. Кірейцев, В. А. Нехай // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 3 – С. 84-90.

7. *Кірейцев, Г. Г.* Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки [Текст] : монографія / Г. Г. Кірейцев. – Житомир : ЖДТУ, 2007. – 236 с.

8. *Нехай, В. А.* Обліково-аналітичне забезпечення антикризового управління діяльністю сільськогосподарських підприємств [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 / В. А. Нехай ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К., 2009. – 171 с.

9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

10. *Проценко, В. М.* Формування управлінських рішень на основі релевантного підходу [Текст] / В. М. Проценко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2013. – № 4(24). – С. 131-136.

11. *Пушкар, М. С.* Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація [Текст] / М. С. Пушкар, М. Г. Чумаченко. – Тернопіль : Карт-бланш, 2011. – 336 с.

12. *Пушкар, М. С.* Креативний облік (створення інформації для менеджерів) [Текст] : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 334 с.

13. *Садовська, І. Б.* Проблема відносності облікової інформації та напрями її вирішення [Текст] / І. Б. Садовська // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 69-73.

14. *Слессар, Т. М.* Облік і аналіз релевантної

інформації для прийняття управлінських рішень [Текст] / Т. М. Слесар // Економічні науки. – 2012. – Ч. 4, № 9(33). – С. 353-357.

15. Фаріон, В. Роль облікової інформації в системі управління банком [Текст] / В. Фаріон, Т. Фаріон // Журнал європейської економіки. – 2013. – Т. 12, № 1. – С. 96-108.

16. Цивін, М. Н. Інформаційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / М. Н. Цивін, О. В. Матвієнко. – К. : ЦУЛ, 2006. – 170 с.

4 References

1. Bondar, M. I. (2012). Bukhhalterskyi oblik yak informatsiina pidsystema systemy upravlinnia [Accounting as an information management subsystem]. In *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku* (pp. 58–62). Lviv: Lvivska politehnika.

2. Derzhylova, V. O., Nekhai, V. A. (November 30, 2016). Mistse bukhhalterskoho obliku v informatsiinii systemi [The place of accounting in the information system]. In *Bukhhalterskyi oblik, opodatkuвання, analiz i audyt: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* (pp. 78-79). Chernihiv: Chernih. nats. tekhnol.un-t.

3. Dobrovyskiy, V. M., Hnylytska, L. V., Korshykova, R. S. (2003). *Upravlinskyi oblik [Managerial Accounting]*. Kyiv: KNEU.

4. Zahorodnii, A. H., Partyn, H. O., Yasinska, A. I. (2011). Analiz relevantnoi upravlinskoï informatsii pry pryiniatti investytsiinykh rishen z urakhuvanniam vplyvu chynnykiv ryzyku [Analysis of relevant management information during the making investment decisions taking into account the impact of risk factors]. *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii*, Vol. 35, 132-136.

5. Kinieva, T. S., Hlushko, O. V. (2014). Relevantnist oblikovoi informatsii, prydatnoi dlia upravlinnia vidtvorenniam biolohichnykh aktyviv bahatorichnykh nasadzen [The relevance of accounting information suitable for playback control of biological assets perennial plants]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy Problemy ekonomiky*, No. 3, 227-223.

6. Kireitsev, H. H., Nekhai, V. A. (2009). Oblikovo-analitychna systema silskohospodarskoho pidpriemstva v umovakh antykryzovoho upravlinnia [Accounting and analytical system of agricultural enterprises in the conditions of crisis management]. *Oblik i finansy APK*, No. 3, 84-90.

7. Kireitsev, H. H. (2007). *Rozvytok bukhhalterskoho obliku: teoriia, profesia, mizhpredmetni zviazky [Development of Accounting: Theory, Profession, Interdisciplinary communication]*. Zhytomyr: ZhDTU.

8. Nekhai, V. A. (2009). *Oblikovo-analitychne zabezpechennia antykryzovoho upravlinnia diialnistiu silskohospodarskykh pidpriemstv [Accounting and analytical support for crisis management of the agricultural enterprises]* (Candidate dissertation). Kyiv: Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy.

9. Verkhovna Rada Ukrainy. (1999). *Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy [About Accounting and Financial Reporting in Ukraine: The Law of Ukraine]*. Retrieved 27 March 2017, from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

10. Protsenko, V. M. (2013). Formuvannia upravlinskykh rishen na osnovi relevantnoho pidkhodu [Making management decisions based on relevant approach]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, No. 4(24), 131-136.

11. Pushkar, M. S., Chumachenko, M. H. (2011). *Idealna systema obliku: kontseptsiiia, arkhitektura, informatsiia [The ideal accounting system: conception, architecture, information]*. Ternopil: Kart-blansh.

12. Pushkar, M. S. (2006). *Kreatyvnyi oblik (stvorennia informatsii dlia menedzheriv) [Creative accounting (creating information for managers)]*. Ternopil: Kart-blansh.

13. Sadovska, I. B. (2012). Problema vidnosnosti oblikovoi informatsii ta napriamy yii vyrishennia [The problem of relativity of accounting information and directions of it solve]. *Oblik i finansy APK*, No. 2, 69-73.

14. Sliesar, T. M. (2012). Oblik i analiz relevantnoi informatsii dlia pryiniattia upravlinskykh rishen [Accounting and analysis of relevant information for decision making]. *Ekonomichni nauky*, Vol. 4, No. 9(33), 353-357.

15. Farion, V., Farion, T. (2013). Rol oblikovoi informatsii v systemi upravlinnia bancom [The role of accounting information in the management of the bank]. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky*, Vol. 12, No. 1, 96-108.

16. Tsyvin, M. N., Matviienko, O. V. (2006). *Informatsiinyi menedzhment [Information management]*. Kyiv: TsUL.